

Marguerite Duras

Moderato cantabile

Traduït del francès
per Maria Bohigas

CLUB EDITOR
BARCELONA

Moderato cantabile

1a edició: novembre de 2010

1a edició revisada: octubre de 2023

© 1958, Les Editions de Minuit

© 2023, Maria Bohigas i Sales, per la traducció

© 2023, Club Editor 1959, S.L.U., per l'edició
Carrer Coves d'en Cimany, 2 – 08032 Barcelona
info@clubeditor.cat — www.clubeditor.cat

Dibuix de la guarda: Alejandro Dardik

Disseny de col·lecció: Àngel Uzkiàno

Correcció: Blanca Llum Vidal

Imprès als tallers de Romanyà Valls

ISBN: 978-84-7329-414-0

Dipòsit legal: B 16681-2023

*Qualsevol forma de reproducció, distribució,
comunicació pública o transformació d'aquesta
obra només es pot realitzar amb el permís dels seus
titulars, a part de les excepcions previstes per la llei.
Adreceu-vos a CEDRO si necessiteu fotocopiar-ne
o escanejar-ne fragments.*

AG. J.





I

—¿Vols fer el favor de llegir el que hi ha escrit al capdamunt de la partitura? —va demanar la senyora.

—Moderato cantabile —va dir el nen.

La senyora va reblar la resposta amb un cop de llapis al teclat. El nen es va quedar immòbil, de cara a la partitura.

—¿I què vol dir, moderato cantabile?

—No ho sé.

Una dona, asseguda a tres metres d'on eren, va sospirar.

—¿Segur que no saps què vol dir, moderato cantabile? —va insistir la senyora.

El nen no va respondre. La senyora va fer un crit escanyat d'impotència, tot tornant a picar el teclat amb el llapis. El nen no va moure ni les pestanyes. La senyora es va girar.

—Madame Desbaresdes, quin cap que té aquí —va dir.

Anne Desbaresdes va sospirar un altre cop.

—Ja ho sé, ja —va dir.

El nen, immòbil, els ulls cots, va ser l'únic que va tenir present que l'horabaixa acabava d'esclatar. Tot ell una esgarripança.

—T'ho vaig dir l'última vegada, t'ho vaig dir la penúltima vegada, t'ho he dit mil vegades, ¿segur que no ho saps?

El nen va trobar que no feia cap falta respondre. La senyora va examinar un altre cop aquell objecte que tenia al davant. El furor se li va desaparar.

—Ja hi torna —va dir molt baix Anne Desbaresdes.

—El que passa —va continuar la senyora—, el que passa és que no ho vols dir.

Anne Desbaresdes també va examinar aquell nen de cap a peus, però d'una altra manera que la senyora.

—Ho diràs ara mateix —va bramar la senyora.

El nen no va fer cap gest de sorpresa. Tampoc no va respondre. Llavors la senyora va picar per tercera vegada el teclat, tan fort, que el llapis es va trencar. Tocant a les mans del nen. Eren unes mans tot just descloses, rodones, encara de llet. Tancades en un puny, no es van bellugar.

—És una criatura difícil —es va atrevir a dir Anne Desbaresdes, amb un punt de tímidesa.

El nen es va girar cap a aquella veu, cap a ella, de pressa, el temps just per comprovar que existia, després va tornar al seu posat d'objecte, de cara a la partitura. Les mans continuaven tancades.

—No vull saber si és difícil o no, Madame Desbaresdes —va dir la senyora—. Difícil o no, ha d'obeir, o bé...

En l'espai de temps que va seguir el comentari, la remor del mar va entrar per la finestra oberta.

I amb ella, atenuada, la de la ciutat al cor d'aquella tarda de primavera.

—Per última vegada. ¿Segur que no ho saps?

Una llanxa va passar pel marc de la finestra oberta. El nen, de cara a la partitura, a penes es va moure —només la seva mare ho va conèixer— mentre la llanxa se li ficava a la sang. El brogit somort de la màquina va retrunyir per tota la ciutat. N'hi havia pocs, de vaixells esportius. El rosa de les acaballes del dia va tenyir tot el cel. Altres nens, en altres llocs, aturats als molls, s'ho miraven.

—Per última vegada, ¿de debò que no ho saps?

Encara passava la llanxa.

La senyora es va estranyar davant de tanta obstinació. La seva ira flaquejava, i es va desesperar de ser tan poca cosa als ulls d'aquella criatura, per més que amb un sol gest la pogués fer parlar. L'aridesa de la seva vida, de sobte, se li va fer present.

—Quina feina, quina feina, quina feina —va gemegar.

Anne Desbaresdes no va dir res, però el cap se li va decantar una mica, com si pensés que potser sí.

La llanxa, per fi, va acabar de travessar el marc de la finestra oberta. La remor del mar va expandir-se, sense límits, per damunt del silenci del nen.

—¿Moderato?

El nen va obrir la mà, la va moure i es va gratar suaument el tou de la cama. El gest era desimbolt i la senyora potser en va admetre la innocència.

—No ho sé —va dir el nen després de gratar-se.

De sobte, els colors de la posta s'havien tornat tan gloriosos que modificaven la rossor d'aquell nen.

—És fàcil —va dir la senyora, ara amb més calma.

Es va mocar una bona estona.

—Aquesta criatura que tinc —va dir alegrement Anne Desbaresdes—, miri aquesta criatura que he fet, com pot ser que m'hagi sortit tan caparruda...

La senyora no va creure que fes falta replicar a tant d'orgull.

—Vol dir —va dir al nen, aclaparada—, per enèsima vegada vol dir moderat i cantant.

—Moderat i cantant —va dir el nen que no hi era, ¿i on era?

La senyora es va girar.

—De debò que me'n faig creus.

—És terrible —va afirmar Anne Desbaresdes, rient—, tossut com una mula, terrible.

—Torna-hi —va dir la senyora.

El nen no hi va tornar.

—Et dic que hi tornis.

El nen no es movia gens. En el silenci de la seva obstinació es va sentir de nou la remor del mar. Amb una última batzegada, el rosa del cel va pujar de to.

—No vull aprendre a tocar el piano —va dir el nen.

A fora, al carrer, al peu de l'edifici, va ressonar un crit de dona. Un plany llarg, continu, es va elevar, tan amunt que la remor del mar es va trencar. Després va parar en sec.

—¿Què és? —va cridar el nen.

—Ha passat alguna cosa —va dir la senyora.

La remor del mar va ressuscitar. El rosa del cel, en canvi, ja començava a empal·lidir.